

Maija Koskinen
Turun yliopisto/Lääketieteellinen kirjasto
Kiinamylynkatu 10
20520 Turku

MATKAKERTOMUS

Osallistuja: Maija Koskinen
Matkan aihe: The 11th European Conference of Medical and Health Libraries
23rd – 28th of June 2008, Helsinki
Teema: Towards a new information space - innovations and renovations
Rahoitus: Opetusministeriön myöntämä apuraha Bibliothecarii Medicinae Fenniae ry:lle

Yleistä

EAHILin (European Association for Health Information and Libraries) järjestämä 11. konferenssi järjestettiin tänä vuonna Helsingissä Finlandia talossa. Finlandia talo oli riittävän tilava noin 450 osallistujalle ruokailla, seurustella, tutustua postereihin (50 kpl) ja moniin sponsoreiden näyttelypisteisiin. Esitelmien taso oli yleisesti hyvä ja sisältö ajoittain erittäin mielenkiintoinen. Sessioiden aikataulu piti sekä yleisistunnoissa että rinnakkaisseisioissa hyvin. Ohjelmaa oli aamusta iltaan ja aikataulu ohjeshjelmiseen tiivis.

Plenary sessions – henkilökohtaisesti mielenkiintoisimmat

Konferenssin avajaisissa professori Leena Peltonen-Palotie piti selkeän ja mielenkiintoisen esityksen ihmisten geeni- ja tautiperimästä ja toiveesta saada tutkimustulokset mahdollisimman nopeasti vapaasti saataviksi: Information explosion and free data access: Genome community sets new standards for information exchange.

Yleisistunnoissa kuultiin monia mielenkiintoisia aiheita. Austraaliaalainen Heather Todd piti raikkaan esityksen "Library spaces – new theatres of learning: a case study. Queenslandin Yliopiston kirjasto halusi luoda kirjastoyksiköistään oppimisympäristöä tukevia kirjastoja, joissa otetaan huomioon sekä erilaiset oppimistyylit että persoonallisuustyypit. Kirjastotiloissa korostuu käyttäjien sosiaali- ja oppimistarpeet. Ne sisältävät kahvilan, erilaisia istuimia yhdelle henkilölle, ryhmälle ja löhöilyyn, langattomia yhteyksiä, tietokonetiloja, vuorovaikutteisia näyttelytiloja, multimediakoppeja jne. Esitetty video osoitti, että opiskelijat todella viihtyivät rennosti ja huolettomasti kirjastossaan. Kirjaston käyttö olikin lisääntynyt valtavasti. Edelleen pyritään selvittämään, ketkä käyttävät kirjastoa ja mitä opiskelijat pitävät ja eivät pidä uusista, kirjaston tarjoamista mahdollisuuksista.

Markkinointi on ollut henkilökohtainen kiinnostuksen kohteeni. Teemaan haastoi saksalainen Oliver Obst: Marketing Virtual Services. Hän korosti markkinoinnin merkitystä ja tarvetta tulevina vuosina, kun keskustellaan yhä lisääntyvässä määrin siitä, onko kirjastolla arvoa ja merkitystä organisaatiolle! Obst herätti kysymyksiä siitä, tarvitaanko kirjastoa ollenkaan ja jos, niin mihin ja miksi, mitä menetetään kirjaston mukana. Markkinointi ei ole helppoa. Lääketieteellisille kirjastoille markkinointi ja asiakassuhteet ovat kuitenkin olleellisia tekijöitä ja tärkeitä strategiselle suunnittelulle. Markkinoinnilla lähestytään organisaatioita ja luodaan asiakassuhteita nyt, kun palvelut ovat paljolti etäkäytettyjä elektronisia palveluita.

Obst korosti, että *Herättääksemme huomiota tarvitaan myös painettua viestintää!* Münsterin Universitäts- und Landesbibliothek onkin julkaissut vuodesta 1997 alkaen Med : Das Magazin der Zweigbibliothek Medizin -lehteä. Se ilmestyy joka kolmas kuukausi, 12-16 sivuisena ja 1000 kappaleen painoksena. Myös e-mail versiona julkaistaan Newsletter- lehteä, joka ilmestyy joka perjantai ja sillä on 800 tilaajaa.

Eero Hyvösen aiheena oli: Health Finland – Finnish Health Information on the Semantic Web. TerveSuomi -projekti on osa kansallista semanttista ontologiaprojektia. Projektissa on useita yhteistyökumppaneita (STM, TTL, Stakes, Kela, KTL, Duodecim jne). Päämääränä on, tekniikan soveltaminen sisällön luontiin niin, että saadaan globaalinen yhteys terveystietoa sisältäviin porttaaleihin eri organisaatioilta ja laadukasta, relevanttia ja ymmärrettävissä olevaa terveystietoa loppukäyttäjille. Prototyyppi on valmis, käyttöä testataan ja julkaisu valmistuu syyskuussa 2008. Aiheesta lisää osoitteessa: <http://www.seco.tkk.fi/applications/tervesuomi/> ja www.tervesuomi.fi.

Yleisessioiden viimeisenä esiintyjänä oli Karolinska Institutista Lotta Haglund "Implementing EBLIP to stimulate professional development". EBLIP :n (evidence based library and information practice) hyödyistä kirjastonhoitajat ovat vakuuttuneita, joskin sen koetaan usein vievän liikaa aikaa. Karolinska Institutissa henkilökunnan kriittisen arvioinnin taitoja on stimuloitu lokakuusta 2004 alkaen pitämällä "Lehtiklubia" (Journal club). 2006 syksystä klubin toiminta on kehittynyt johdonmukaiseksi ja objektiiviseksi kriittisen arvioinnin harjoittamiseksi. Joka kuudes viikko 6-14 henkilökunnan edustajaa kokoontuvat tunniksi keskustelemaan artikkeleista, joita he olivat tutkineet kaksi työtuntia ja yksi artikkeli arvioidaan kaikkein pyhimmäksi (CRISTAL). Huomiota kiinnitetään lehden laatuun, julkaisutyyppeihin, tekijöihin, tutkimuksen vaikutukseen ja EBLIPiin. Tuloksena on 28 kokousta, lisääntynyt ammattikirjallisuuteen tutustuminen, muutokset post-graduate opetuksessa ja muuttunut perspektiivi evidenssiin. Tuloksena on myös kaksi projektia: Laadullinen tutkimusprojekti, joka käyttää osallistujien havainnointimetodia – tutkimalla opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden informaation hakutapoja ja nuorten tutkijoiden aputarpeita. Toinen projekti tuottaa yhteistyössä kirjoittaneita artikkeleja kirjastossa tapahtuneesta koulutuskehityksestä. Kirjoitustapa tekee kirjoittamisen helpommaksi ja tehokkaammaksi ja levittää tietoa projekteista henkilökunnan keskuuteen. Tulokset ovat olleet lupaavia.

Rinnakkaissessiot

Teemoina oli

- Virtual communities eri teemoihin liittyen: virtuaali kirjastot, tieteellinen julkaiseminen, muuttuvat informaatiopalvelut jne.
- Terveystietopolitiikka – terveyden edistäminen, Kansan terveys
- Koulutus ja ammatillinen kehitys
- Evidence-Based Practice
- Uutta teknologiaa ja sen sovelluksia, mobile palveluita ja Web 2.0.

Osallistuin lähinnä EBP-sessioihin.

Englantilainen Mala Mannin piti selkeän esitelmän aiheesta "Does collaboration improve health? Mannin esitys pohjautui vuonna 2000 julkaisemattomaan systemaattiseen katsaukseen, jossa tutkittiin yhteistyön terveysvaikutusta paikallisen terveyshenkilöstön ja paikallisten hallintoviranomaisten välillä. Näyttöä ei löytynyt, mutta tutkimus haluttiin uusiksi 2006. 2007 tutkimus lähetettiin Cochraneen ja se hyväksyttiin otsikolla: "Collaboration between local health and local government agencies for health improvement (Protocol)". Esitys oli

mielenkiintoinen esimerkki siitä, miten Cochrane-katsaukset työstetään, vaikka vastausta siihen, parantaako yhteistyö terveyttä ei saatukaan.

Ruotsalaisen Karina Sjögrenin esitelmän aihe oli "Supporting evidence-based health in the county hospitals and the health care-educations." Vuodesta 2001 Umeån yliopiston kirjasto on kouluttanut näyttöön perustuvalla tavalla lääketieteen opiskelijoita etsimään tietoa. Perinteinen opetus on tänä aikana muuttunut enemmän ongelmalähtöiseksi ja tapauskeskeiseksi opetuksiksi. Aluksi kurssi oli ensimmäisenä lukukautena, mutta EBM-koulutus, -aineiston ja -näytön löytäminen sairauksiin ja terapioihin oli vaikeaa, koska opiskelijat eivät vielä olleet kuulleetkaan kyseisistä taudeista. Sitten kurssi siirrettiin neljänteen lukukauteen, joka oli hyvä ajankohta. Tällöin opiskelijoilla oli jo varsin hyvä teoreettinen tietämys. Nykyisin kurssi on kuudentena lukuvuonna, jolloin opiskelijat ovat siirtymässä kliinikkatyöskentelyyn. Teorialuentojen jälkeen alkaa työpajatyöskentely näyttöön perustuvassa lääketieteellisessä tiedonhaussa. Opiskelijat oppivat, kuinka käytetään PubMediä kliinisen näyttöön perustuvalla tavalla ja kuinka evidenssitietoa haetaan Cochrane Librarystä ja Clinical Evidencistä. Opiskelijat työskentelevät hakutehtävien kanssa sekä luennoilla että luentojen välillä. Puoli päivää työskenneltyään he näyttävät, miten ovat tehneet ratkaisheet. Sitten lääketieteen opettaja, lääkäri, yhdessä kirjastonhoitajan kanssa keskustelee todellisista käytännön tapauksista ja yhdessä opiskelijoiden kanssa ratkaisevat tiedonhaun.

EBM-kursseja on 2005 alkaen toteutettu kaksi + kaksi päiväisenä Västerbottenin alueella yhdessä lääkäreiden kanssa. EBM-koulutusta tiedonhaussa ovat saaneet muun muassa ylilääkärit, eri alojen klinikot, sairaalainsinöörit, röntgenlääkärit, sairaanhoitajat ja fysioterapeutit. Myös uusia kouluttajia koulutetaan.

Erittäin mielenkiintoinen oli eri tietokannoista Hollannissa tehty vertailu: Embase dot com: strength and weakness; a comparison, jonka esitti selkeän rauhallisesti Dieuwke L. Brand-de Heer. Vertailtavia tietokantoja olivat PubMed, Medline, Embase/Ovid ja Embase.com (Embse+Medline). Vertailukohteita olivat:

- henkilökunnan kaikki julkaisut ja osoitetiedot
- useiden lehtien viimeisimmät saatavilla olevat numerot
- aihehakupien vertailu

Haut antoivat kovin erilaisia tuloksia. Loppupäätelmänä oli:

- Embase/Ovid on sopivin etsittäessä osoitetietoja.
- PubMed kokoaa parhaiten viimeisimmät lehtien numerot.
- Aivan liian suuren määrän kaksoikkapaleita tuotti Embase/Ovid
- Suuri määrä indeksitermejä viitettä kohti ei Embase/Ovid eikä Embase.comissa tuottanut suurempaa tarkkuutta eikä tulosta.

Continuing Education Course

Tiistaiamuna osallistuin Liz Blankson-Hemansin ohjaamalle Strategic planning for information Services -istuntoon. Osallistujia oli 21. Esitys oli mielenkiintoinen kertaus kirjastohallintoon, toimintojen systemaattiseen suunnitteluun ja SWOT-analyysiin. Tilanteita valotettiin ryhmittäin.

Kirjastoista tutustumiskohteekseni olin valinnut Orionin. Se osoittautuikin erittäin mielenkiintoiseksi ja vieraanvaraiseksi kohteeksi. Seitsemän kongressiosallistujaa, yksi Sveitsistä ja yksi Englannista, sai Orionin tuote-, tutkimus- ja kirjasto-esittelyn ohessa nauttia maukkaasta tarjoilusta ja rauhallisesta keskusteluilmapiiiristä.

EAHIL General Assembly päätti lauantaipäivän virallisen ohjelman. EAHILin presidentti Suzanne Bakker jakoi lopuksi palkinnot ansioituneille kirjatolaisille ja parhaiden postereiden tekijöille.

Sosiaalinen ohjelma

Sosiaalinen ohjelma oli todella nautittavaa ja antoisaa. Temppeliaukion kirkkokonsertti tarjosi tiistai-iltana mahtavan musiikkielämyksen. Kongressin avajaispäivä aloitettiin perusteellisella tutustumisella sauvakävelyn saloihin. Keskiviikkoiltana oli Helsingin kaupungintalolla vastaanotto. Torstai-iltana oli vapaamuotoinen tapaaminen Kanavarannassa. Sosiaaliset tapaamiset kruunasi Kalastajatorpan gaalailallinen herkullisen ruuan, tanssiesitysten, seurustelun ja yhteistanssin merkeissä.

Lämpimät kiitokset konferenssin järjestelyistä vastaaville, Terkon ja yhdistyksemme, Bibliothecarii Medicinae Fenniae edustajille erittäin onnistuneesta ja monipuolisesta ohjelmatarjonnasta ja Opetusministeriölle apurahasta, joka salli osallistumiseni konferenssiin.

Turussa 7. elokuuta 2008